

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/11/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8219201293
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8219201293.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcov: 1/ P. O., G.. XX.XX.XXXX, K. G.. Q.. W.. L.. A. XXXX/XX, XXX XX K., 2/ M. O., G.. XX.XX.XXXX, K. G.. Q.. W.. L.. A. XXXX/XX, XXX XX K., 3/ A. O., G.. XX.XX.XXXX, K. G.. Q.. W.. L.. A. XXXX/XX, XXX XX K., 4/ P. K., P. O., G.. XX.XX. XXXX, K. G.. Q.. W.. L.. A. XXXX/XX, XXX XX K., všetci právne zastúpení: ADVOKÁTSKA KANCELARIA VAL'O & PARTNERS s.r.o., so sídlom Konštantínova 3, 080 01 Prešov, IČO: 36 868 434, proti žalovanému: Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Herrengasse 18/20, A-8011 Graz, Rakúska republika, právne zastúpenému Mgr. Pavlom Horovčákom, advokátom, so sídlom advokátskej kancelárie Hroncova 3, 040 01 Košice, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 6C/46/2019-223 zo dňa 10.11.2020, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch I. a III.

II. Priznáva žalobcom v 1. až 4. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto cit.:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 15.000,- Eur, žalobcovi v 2. rade sumu 15.000,- Eur, žalovanej v 3. rade sumu 15.000,- Eur, žalovanej v 4. rade sumu 15.000,- Eur, všetko v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcom v 1. až 4. rade p r i z n á v a voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Citoval ustanovenie čl. 3 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 420 ods. 1 a 2 a § 427 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2 a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení.

3. V odôvodnení uviedol, že sa najprv vyporiadal s námietkou pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Poukázal na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora v rozsudku C-22/2012 Haasová proti Rastislavovi Petríkovi a Blanke Hologovej, kde bolo konštatované, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Bolo nesporným, že v čase dopravnej nehody bol žalovaný poisťovateľom motorového vozidla U. Z. EVČ: V (P. P.), pričom táto otázka nebola v konaní vôbec sporná, pričom práve z tohto poistného vzťahu plynie pasívna vecná

legitímácia žalovaného. Rovnako tak sa súd prvej inštancie stotožňuje s názorom, že pasívna vecná legitímácia žalovaného je daná aj § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 o povinnom zmluvnom poistení. Dospel k záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy má byť hradená z povinného zmluvného poistenia, pričom poisťovateľom motorového vozidla bol žalovaný. Konštatoval, že v prejedávanej veci priznal náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch žalobcom a považoval za potrebné sa vyporiadať s výškou náhrady nemajetkovej ujmy. Bol toho názoru, že výška sumy prichádzajúca do úvahy ako kompenzácia nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch nemôže byť neobmedzená. Vzhľadom na judikatúru súdov ako aj zohľadňujúc vzťahy v rodine mal súd prvej inštancie za to, že osobou ktorá trpí významne pri strate rodiča je jeho dieťa, pričom všetci štyria žalobcovia znášali ťažko stratu matky, na ktorú boli upnutí a intenzita ich vzťahu bola výrazná, nakoľko zomrelá mama bola ich jedinou skutočnou rodinou a osobou, ktorá sa od narodenia až do času svojej smrti o ne všestranne starala. Žalobcovia so svojou mamou žili v spoločnej domácnosti, kým nezačala pracovať v P. a keď začala, tak v čase, keď nebola na turnuse, boli každý deň počas jeho priebehu spolu. Konštatoval, že v čase smrti mala matka žalobcov XX rokov, bola plná života a žalobcovia predpokladali, že ich vzájomný intenzívny vzťah bude pokračovať dlhé roky. Matka z dôvodu nízkeho príjmu na území Slovenskej republiky, ako i z dôvodu, že bola samoživiteľkou a tiež z dôvodu rastúcich nákladov na živobytie, odvodených aj od dospievania žalobcov v 1. až 4. rade, odišla pracovať do P., najmä preto, aby v maximálnej možnej miere mohla ako jediný skutočný rodič, poskytnúť žalobcom v 1. až 4. rade všestranné zabezpečenie. Podotkol, že žalobcom v 1. až 4. rade nebola poskytnutá žiadna iná satisfakcia, ktorou sa myslí napríklad odsudzujúci trestný rozsudok, keďže vinník dopravnej nehody pri nej zomrel. V prejednávanej veci prišli žalobcovia v 1. až 4. rade o svoju matku, s ktorou mali intenzívny vzťah, preto súd prvej inštancie zaviazal žalovaného na plnenie každému zo žalobcov v 1. až 4. rade po 15.000 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že sa jednalo o deti zomrelej, mal za to, že ujma, ktorú prežívali a prežívajú, či už navonok alebo vo svojom vnútri je obdobná, preto vnímajúc, že sa jedná o súrodencov, ktorých by aj pozostalý rodič vnímal a bral rovnako, priznané sumy žalobcom boli rovnaké. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol s ohľadom na skutočnosť, že všetci žalobcovia sa dostali do produktívneho veku, v ktorom už môžu zabezpečovať svoje potreby sami.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle ustanovení § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Vo veci mali žalobcovia plný úspech, preto majú voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

5. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výrokov I. a III. podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Namietal nesprávne právne posúdenie pasívnej legitímácie žalovaného. Podľa jeho názoru náhrada nemajetkovej ujmy nie je krytá zákonným poistením (povinným zmluvným poistením), a preto nie je daná pasívna vecná legitímácia žalovaného v tomto súdnom konaní. Podľa žalovaného z jednotlivých ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou v platnom znení vyplýva, že poisťovňa (v tomto prípade O. SA - žalovaný) je povinná uhradiť poškodenému škodu, nie akúkoľvek ujmu vrátane nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená tým, že bolo zasiahnuté do osobnostných práv žalobcov. V zmysle aktuálne platných právnych predpisov v Slovenskej republike nie je nemajetková ujma predmetom poistného krytia. V tejto súvislosti poukázal najmä na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. apríla 2011, sp. zn. 4Cdo/168/2009. Poukázal na to, že rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 stanovuje, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Z tohto vyjadrenia ale v žiadnom prípade nie je možné vyvodiť, že by náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode spadala do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia v zmysle aktuálne platného a účinného slovenského práva. Zákon číslo 381/2001 Z.z. v platnom znení totiž žiadnu takúto položku v rámci nárokov, ktoré poisťovateľ poškodenému poskytuje, nemá a neuvádza. Zároveň nie je možné od žalovaného, ako od súkromného subjektu spravodlivo žiadať, aby konal a riadil sa podľa smernice EÚ, ktorá bola možno nesprávne, respektíve oneskorene (alebo možno vôbec), implementovaná do vnútroštátneho poriadku Slovenskej republiky. Žalovaný nesúhlasil s priznanou výškou jednotlivých náhrad nemajetkovej ujmy pre jednotlivých žalobcov. Vzhľadom na okolnosti predmetného prípadu, na vykonané dokazovanie a v korelácii s následkami iných podobných dopravných nehôd považuje priznanú výšku jednotlivých náhrad nemajetkovej ujmy za neprimerane vysokú. Podľa jeho názoru by súd mal prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadostučinenia za

vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale v rovnocennej a vyváženej miere aj k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Prisvedčil, že pokiaľ ide o výšku možnej priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, vychádzajúc z ustanovenia § 13 odsek 3 Občianskeho zákonníka pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, citované ustanovenie súdom neustanovuje žiadne medze pre jej priznanie. Podľa jeho názoru je však možné a aj potrebné vziať do úvahy aj zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov, ako možné vodítko pre rozhodovanie súdu o konkrétnej výške náhrady. Poukázal na to, že v tomto prípade nejde na strane žalobcov o osoby maloleté, ani o osoby mladistvé, ani o osoby študujúce v riadnom dennom štúdiu na nižšom type škôl. Všetci štyria žalobcovia vedú samostatný, usporiadaný život, nie sú v hmotnej núdzi, ani vo finančnej tiesni, a zároveň nie sú ani odkázaní na pomoc či starostlivosť zo strany iných osôb. Všetci štyria žalobcovia majú v súčasnej dobe vyriešené a zabezpečené bývanie, sú schopní sa o seba samostatne postarať, a aj sa o seba riadne samostatne starajú. Považoval preto priznanú výšku jednotlivých náhrad pre žalobcov v 1. až vo 4. rade za neprimerane vysokú, nedostatočne odôvodnenú, a nedostatočne individualizovanú. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v napadnutých výrokoch zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného žalobcovia uviedli, že k vecnej pasívnej legitímácii žalovaného sa podrobne vyjadrili vo svojej žalobe, ako aj v ostatných písomných podaniach, ktoré sú založené v súdnom spise a majú za to, že táto námietka žalovaného je v celom rozsahu irelevantná. Boli toho názoru, že pokiaľ sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy podľa ustanovení na ochranu osobnosti nad rámec rozsahu odškodnenia, ktorého výpočet a výšku konkrétne predpokladajú zákony o obetiach trestných činov a o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, nie je možné vylúčiť, že náhrada nemajetkovej ujmy bude prevyšovať výpočet odškodnenia predpokladaný týmito zákonmi. Nesúhlasili s tvrdením žalovaného, že výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy riadne nezdôvodnili a nepreukázali. V konaní pred súdom prvej inštancie riadne preukázali svoj nárok, keď z ich výpovedí na súdnych pojednávaniach jednoznačne vyplynula intenzita ich vzťahu so zomrelou, vekom zomrelej a pozostalých, ako aj otázka hmotnej závislosti pozostalých na zomrelej. Navrhli, aby odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a priznal im náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov a námietok žalovaného, to, či súd prvej inštancie zachoval správny procesný postup, na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

9. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody

10. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

11. Podľa obsahu spisu si žalobcovia, pozostalé deti, uplatnili voči žalovanému náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do ich osobnostných práv na tom základe, že dňa XX.XX.XXXX o X.XX hod., na hlavnej ceste č. T. v 160 km v smere od G. na I. Z., v k. ú. U. G., okres O., M. K. - šoférujúce osobné motorové vozidlo U. Z., EVČ: V (P. P.), z nezistených príčin, zrejme z dôvodu nedostatočného venovania sa vedeniu vozidla, týmto prešiel do protismeru a narazil do protiídúceho vozidla - kamiónu

M. E., EVČ: XMX XXXX (Y. P.), v dôsledku čoho spôsobil posádke vozidla, okrem iných aj Q. O., nar. XX.XX.XXXX (matke žalobcov), rozsiahle zranenia, v dôsledku ktorých zomrela, ktorá sa v tomto vozidle viezla zo svojej práce s miestom výkonu v P.. Trestné stíhanie voči M. K. bolo zastavené. V odôvodnení uznesenia vyšetrovateľ uviedol, že vykonaným dokazovaním je zrejmé, že nebohy M. K. sa dopustil prečinu všeobecne ohrozenie podľa § 285 ods. 1, 4 Trestného zákona. Trestné stíhanie voči M. K. bolo uznesením OR PZ v O., Odbor kriminálnej polície, 1. oddelenie vyšetrovania zo dňa 19.07.2018, číslo konania: ČVS: U.-XXX/X-VYS-PD-XXXX zastavené, pretože je trestné stíhanie neprípustné.

12. Uvedené skutočnosti neboli v konaní sporné a nebolo sporné ani výlučné zavinenie dopravnej nehody M. K.. Žalobcovia podali žalobu voči poisťovni, ktorá je poisťovateľom motorového vozidla U. Z. EVČ: V Žalobou sa žalobcovia domáhali zaplata náhrady nemajetkovej ujmy v celkovej výške 80.000 eur (každý žalobca po 20.000 eur), čo v žalobe a aj v priebehu konania zdôvodnili a to čo do základu, aj čo do uplatnenej výšky. Žalovaný neuznal svoju pasívnu vecnú legitímáciu a namietal aj neprímeranosť výšky priznanej nemajetkovej ujmy.

13. Odvolací súd považuje v súčasnosti za ustálenú otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody. Po období neustálenej rozhodovacej praxe v tejto otázke bolo napokon občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu SR prijaté na zverejnenie v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk práve rozhodnutie 6MCdo/1/2016 zo dňa 31.7.2017 a bolo v nej zverejnené pod R 61/2018. Súd prvej inštancie práve na toto rozhodnutie správne poukázal a od jeho prijatia je v tomto duchu Najvyšším súdom SR otázka pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v konaní tohto typu konštantne podľa neho judikovaná. Táto otázka bola Najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými v uvedenom rozhodnutí napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 6Cdo/143/2017, sp. zn. 6Cdo/219/2017, sp.zn. 6Cdo/206/2017, príp. sp. zn. 6Cdo/212/2017, ktoré rozhodnutia poukázali rovnako, ako zverejnené rozhodnutie sp. zn. 6MCdo/1/2016, aj na judikatúru Ústavného súdu SR, ktorý nielenže v čase prijatia rozsudku sp. zn. 6MCdo/1/2016 vo viacerých ním posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov o krytí aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona č. 381/2001 Z. z., ale v rámci odôvodnenia uznesenia z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z. z. je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom maximálnej novej miery rešpektovania relevantnej úniovej regulácie.

14. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd môže len konštatovať, že ustálenou praxou najvyšších súdnych autorít bol prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutí Najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/168/2009, na ktorý sa žalovaný odvoláva vo svojom odvolaní a keďže súd prvej inštancie správne vec právne posúdil, keď vychádzal zo skutočnosti, že nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd spadá pod rozsah krytia podľa povinného zmluvného poistenia a teda žalovaný je v spore vecne pasívne legitimovaný, ktorý názor je v súlade s rozhodovacou praxou tak Najvyššieho, ako aj Ústavného súdu, vecnej správnosti týchto jeho záverov nie je možné nič vytknúť.

15. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17. 2. 2011, sp. zn. 5 Cdo 265/2009).

16. Ohľadom namietanej priznanej náhrady nemajetkovej ujmy sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie a odkazuje naň. Pre doplnenie uvádza, že prakticky v žiadnom prípade rozhodovania o zadosťučinení v peniazoch, ako jednej z foriem nápravy nemajetkovej ujmy, nie je možné určiť priznanú sumu matematicky na euro presne. Na rozdiel od majetkovej škody,

ktorá je v zásade presne merateľná úbytkom v majetkovej sfére poškodeného, nie je nemajetková ujma kvantifikovateľná matematicky presne, pretože sa nejedná o ujmu v presne merateľnej sfére. Miera ujmy v nemajetkovej sfére je do istej miery kvantifikovateľná, a to prostredníctvom významu zasiahnutej sféry osobnostných práv človeka, v spojení s intenzitou prežívania takéhoto zásahu. To všetko súd prvej inštalácie zohľadnil a zasadil do reality vonkajšieho sveta, tiež porovnaním s inými obdobnými rozhodnutiami súdov. Porovnaním s obdobnými prípadmi sa však úvaha súdu, ktorou sa náhrady nemajetkovej ujmy typicky určujú, vymedzuje iba rámcovo, aby bolo zrejmé, že sa nejedná o exces.

17. Pre správnosť rozhodnutia o náhrade nemajetkovej ujmy sú podstatné východiská priznanej náhrady a jej súlad s realitou vonkajšieho sveta. To všetko odôvodnenie súdu prvej inštalácie obsahovalo a s dopadom tragickej smrti matky do života žalobcov (jej detí) ako ich jediného skutočného rodiča sa súd prvej inštalácie zaoberal detailne. Práve na základe takto zistených okolností veci je možné sa stotožniť s výškou priznanej náhrady po 15.000 eur pre každého žalobcu za situácie, že ich matka z dôvodu nízkeho príjmu na území Slovenskej republiky, ako i z dôvodu, že bola samoživiteľkou a tiež z dôvodu rastúcich nákladov na živobytie, odvodených aj od dospievania žalobcov v 1. až 4. rade, odišla pracovať do P., a to najmä preto, aby v maximálnej možnej miere mohla poskytnúť žalobcom v 1. až 4. rade všestranné zabezpečenie. Prihliadol na to, že žalobcovia v 1. až 4. rade boli v čase dopravnej nehody plnoleté deti vo veku XX, XX, XX a XX rokov, ktorí žili so svojou matkou v spoločnej domácnosti, s výnimkou žalobcu v 2. rade, ktorý sa však len dva mesiace pred dopravnou nehodou oženil a odišiel bývať ku svokrovcovi. Táto skutočnosť však nič nemení na intenzite jeho prežívania straty svojej matky. Na druhej strane prihliadol na skutočnosť, že žalobcovia sa už dostali do produktívneho veku a sú schopní zabezpečiť si svoje potreby samostatne, čoho dôsledkom bolo zamietnutie žaloby v časti o zaplatenie 5.000 eur vo vzťahu ku každému žalobcovi.

18. Nepochybne bola strata ich matky nečakaná, tragická a žalobcami v žiadnom prípade nezavinená udalosť, ktorá do ich života zasiahla a navždy pretrhla doterajšiu ich väzbu s nebohrou. Žalobcovia podľa ich výpovedí znášali jej stratu ťažko. Došlo tak k strate možnosti žalobcov realizovať a rozvíjať svoj život vo vzťahu k ich matke, ktorá v čase dopravnej nehody mala XX rokov, a teda bol odôvodnený predpoklad, že ich vzájomný vzťah sa bude rozvíjať ešte dlhé roky. Nie je možné zabudnúť ani na to, že nebola žalobcom poskytnutá žiadna iná satisfakcia. Vykreslenie intenzívneho a harmonického rodinného života nebohej a žalobcov, tak ako bolo v súlade s vykonanými dôkazmi (výpoveďami žalobcov) uskutočnené zo strany súdu prvej inštalácie, umožňovalo v tomto prípade priznať náhradu vo výške, akú priznal súd prvej inštalácie.

19. Je nepochybným, že žiadna suma, priznaná súdom nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila život človeka. Usmrtením blízkeho človeka totiž dochádza k tak neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov, že takýto stav je nutné považovať za neodvratiteľný, nevyčísľiteľný a nenahraditeľný. Náhrada imateriálnej ujmy v peniazoch nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Pri úmrtí je žaloba na nemajetkovú ujmu satisfakčnou žalobou, ktorej účelom je poskytnutie primeraného zadosťučinenia v prípadoch, v ktorých obnovenie pôvodného stavu nie je možné. Vzhľadom na nečakanú smrť ich matky prežívajú žalobcovia nielen pocit úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale stratili i možnosť viesť s ňou súkromný život, a to odo dňa jej smrti. Takáto vzniknutá trauma je zo života žalobcov prakticky neodstrániteľná.

20. Pokiaľ žalovaný poukazyval pri výške nemajetkovej ujmy za smrť blízkej osoby aj na rozsah odškodnenia podľa zák. č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ktorý bol zrušený zák. č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinný od 1. januára 2018), oba tieto zákony, pokiaľ ide o výpočet odškodnenia, poukazujú na primerané použitie ustanovení osobitného predpisu upravujúceho poskytovanie náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Pri škode za zdravie sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia v zmysle § 444 Občianskeho zákonníka. Ust. § 444 Občianskeho zákonníka zakladá originálne právo na jednorazové odškodnenie pozostalých, ktoré im vznikne za nemajetkovú ujmu v prípade usmrtenia blízkej osoby. Rozsah odškodnenia je daný stanovením absolútnych súm, na ktoré pozostalým vzniká nárok, ak preukážu existenciu príbuzenského, či iného obdobného pomeru s usmrtením, a to bez ďalšieho dokazovania, pričom v nadväznosti na zák. č. 274/2017, ako aj zák. č. 215/2006 Z.z. ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50 násobku minimálnej mzdy. Táto úprava je však natoľko paušálna, že ju nemožno považovať za vyčerpávajúce riešenie daného problému a nevylučuje, ak

jednorazové odškodnenie nie je dostatočnou satisfakciou za vzniknutú ujmu na osobnostných právach, aby sa dotknuté osoby domáhali ďalšej satisfakcie podľa ustanovení na ochranu osobností (pozri aj rozhodnutie NS ČR 3OCdo/1577/2009). Pokiaľ teda poškodení sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy podľa ustanovení na ochranu osobnosti nad rámec rozsahu odškodnenia, ktorého výpočet a výšku konkrétne predpokladajú zákony o obetiach trestných činov (zák. č. 274/2017 Z.z.) a o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (zák. č. 215/2006 Z.z.) nemožno vylúčiť, že náhrada nemajetkovej ujmy bude prevyšovať výpočet odškodnenia predpokladaný týmito zákonmi.

21. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. ako aj v súvisiacom výroku III. o trovách konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

22. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania postupom podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcom v 1. až 4. rade vzhľadom na ich plný úspech v odvolacom konaní, priznal voči žalovanému nárok na ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania žalobcov rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

23. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).